

L'integrisme a Algèria es diu FIS

El desafiament islàmic

A les universitats d'Algèria els professors ja no poden ensenyar la teoria de l'evolució de Darwin perquè els estudiants integristes s'hi oposen. L'ensenyament mixt ha estat prohibit als municipis on governen els integristes, és a dir, en gariébé tot el país. S'ha prohibit la venda de begudes alcohòliques, es tanquen els locals a partir de les deu de la nit, es prohibeixen els festivals de música popular i moderna, es regula la vestimenta que han de dur els ciutadans. Tot això és conseqüència del creixement de l'integrisme que va ocupar les primeres quotes de poder a partir de les eleccions municipals i regionals del 12 de juny de 1990.

El causant del desastre polític, econòmic i cultural que viu Algèria actualment és el règim de partit únic instaurat a partir del 1963 pel socialitzant Front d'Alliberament Nacional (FLN). Un seguit de causes, entre les quals destaquen la caiguda dels preus del petroli i la galopant expansió demogràfica, van portar a una caiguda del nivell de vida i un agreujament de la situació socio-econòmica a partir del 1986 que va conduir a la dita "revolta de la sèmola" d'octubre del 1988. És enmig d'aquesta situació explosiva i degradada que creix l'integrisme, que basa el seu discurs dirigit als més pobres en la religió i la justícia social.

El president Chadli Bendjedid després de l'explosió del 1988 va procedir a una obertura política que ha estat aprofitada a fons pel Front Islàmic de Salvació (FIS). Aquest partit religiós va ser legalitzat al setembre del 1989 i donava la gran sorpresa a les eleccions municipals i regionals del 12 de juny del 1990, les primeres democràtiques de l'Algèria independent. Dels 13 milions d'electors van acudir a les urnes el 65%. El FIS va emportar-se el 55% dels vots emesos, és a dir, més de quatre milions i mig i va fer-se amb el control de les principals ciutats del país i de 30 regions o *wilayas*. El governamental FLN es quedava amb el 31% i 14 *wilayas*. Els principals partits democràtics havien optat pel boicot.

S'havia encés el llum vermell d'alarma i el poder preparà una llei electoral feta a mida dels interessos del FLN, que intentà

evitar com fos una segona derrota, ara en les legislatives. Però el FIS, liderat per Abassi Madani i Alí Belhadj se sentia fort i tenia pressa per instaurar el seu estat islàmic. El maig del 1991 s'enfrontà al poder amb una vaga general demanant una nova llei electoral i eleccions presidencials avançades per tal de foragitar Bendjedid. Esclatà la violència i s'instaurà l'estat de setge. Madani amenaça amb la guerra santa i el 30 de juny eren detinguts Madani i Belhadj junt amb centenars de dirigents i quadres del FIS.

El poder deixà en llibertat un dels dirigents integristes que considerà més moderats i proclius al pacte, Abdelkader Hachani, de 33 anys, enginyer petroler, imam de la mesquita de Bab El Qued. Confia que un FIS escapat del seus líders més bel·licosos i gastat per la gestió dels principals municipis del país, que no ha aportat cap millora substancial a la situació social dels desheretats perdrà audiència popular. I s'arribà a la primera volta electoral del 26 de desembre del 1991. Novament es produïa la sorpresa, perquè el FIS obté 188 escons del total de 430 mentre el FLN es queda en 15 i el principal partit democràtic, el Front de Forces Socialistes (FFS) 25. Queden 199 escons per atribuir a la segona volta del 16 de gener del 1992 i és clar que la majoria del nou parlament serà absoluta per al FIS.

ANÀLISI ELECTORAL

El 26 de desembre va votar el 59% del cens, és a dir, disminueix la participació electoral respecte els comicis locals del 1990 tot i que es presentaven 49 partits. Sorpren l'elevadíssim nombre de vots nuls, que supera els 900.000, el 6%, i s'atribueix a l'existència d'un 47% d'analfabets al país.

La victòria del FIS no pot ser més contundent i per això s'organitza l'operació de dimissió del president Bendjedid, per anul·lar la segona volta electoral i de pas posar al congelador els resultats de la primera. Ara bé, si mirem més de prop els resultats electorals s'aprecien canvis importants. En primer lloc, el FIS ha perdut respecte el 1990 1.200.000 vots i ara sols en recull tres milions i mig tot i que la dispersió de vots entre 49 partits l'ha afavorit. És evident que el FIS és la força política hegemònica a Algèria, però no

representa ni a la meitat de la població, ja que cinc milions d'electors van optar per quedar-se a casa i del 55% de vots obtinguts el 1990 ha passat al 47% actual.

Altre fet que cal destacar és que el FIS domina políticament la major part del país però té importants zones d'ombra, ja que si se situen els seus resultats en el mapa es veu que la Cabília, regió muntanyenca habitada pels berbers, que representen el 10% de la població, es domini exclusiu del FFS. I les poblacions del desert, del centre i del sud del país, encara són controlades políticament pel FLN.

El fenomen polític, social i religiós que representa el FIS es nodreix de fet de totes les capes de la societat. La seva base està entre els pobres i els religiosos però també té partidaris entre les classes mitjanes i intel·lectuals, però en menor mesura, ja que són aquests sectors els menys permeables a la seva influència. Hi ha dos punts febles en l'implantació del FIS: la població berber i l'oficialitat de l'exèrcit.

DIVISIONS INTERNES

El FIS no és un bloc homogeni sinó que recull sensibilitats molt diferents. Així, el número u, Madani va fer-se una imatge de moderat en relació amb el número dos, Belhadj, que és l'exaltat, el dur. Ara Hachani representa el sector moderat que acceptà participar en les eleccions. Aquest corrent és qualificat d'algerianista o nacionalista en oposició al sector dit salafista, oposat a tot el que pugui significar legitimar el poder vigent, com les eleccions, i partidari d'un islamisme que podríem qualificar d'internacionalista o panmusulmà. Aquests darrers donen suport a Madani i Belhadj i volen aplicar les lleis coràniques al peu de la lletra mentre que els algerianistes són més sensibles als valors bàsics de l'estat algerià i es recluten entre les capes més modernes de la societat. Aquests dos sectors van barallar-se a l'hora de decidir anar o no a les eleccions i a l'hora de confeccionar les candidatures electorals.

Fins a principis de desembre passat, el FIS posava com a condició per anar a les eleccions l'alliberament dels seus dirigents, però el 29 de novembre un grup de quaranta integristes atacà un post fronterer amb Tunísia, a Guenmar, i matà tres guàrdies. Durant alguns dies la televisió

El FIS ha utilitzat el carrer per enfrontar-se a l'exèrcit.

ARXIU

Programa del FIS

La base del programa polític del FIS és absolutament religiosa.

El model democràtic d'organització política d'un estat és rebutjat i els líders del FIS no enganyen a ningú, perquè diuen ben clarament que si utilitzen els mecanismes democràtics, com són les eleccions, és amb la finalitat d'instaurar un estat islàmic, on no trindrà cabuda la democràcia. El seu sistema polític està basat en la consulta islàmica, fundada en el recurs als teòlegs. El seu eslogan es: "Ni carta ni constitució. L'Alcorà i la sunna (la 'tradició')". Tampoc admeten el sufragi universal perquè no accepten que el poble sigui la font de tot poder. El multipartidisme serà abolit i el respecte a les llibertats públiques sols és possible dins el marc de l'islam.

Un dels màxims objectius del FIS és suprimir l'ensenyament mixt de nois i noies perquè el consideren contrari a la moral. També són contràries a la barreja de sexes en els mitjans de transport i en els llocs de treball. Així mateix l'ensenyament es basarà en els preceptes de l'Alcorà i la xaria. Volen reformar la família, fent tornar a la dona treballadora a casa seva. "La dona no produeix béns materials, sinó aquesta cosa essencial que és el musulmà", diu Belhadj.

En economia, el FIS dona relleu a l'activitat comercial i és favorable a mètodes dirigistes i un cert nacionalisme econòmic.

A.R.

mostrà els cossos de les víctimes degollades i amb horribles mutilacions als òrgans sexuals. El ministre de Defensa, general Khaled Nezzar, acusà al FIS i uns dies després l'exèrcit anihilà el grup assaltant matant la major part dels seus membres. Hachani comprèn que l'exèrcit està decidit a reprimir qualsevol manifestació de carrer i veu clarament una campanya destinada a il·legalitzar el FIS. A més tem que si el seu partit boicoteja el comicis puguin beneficiar-se'n a les urnes les altres dues formacions integristes, Hamas, del xeic Mahfud Nahnah i considerada pròxima al poder, i Ennahda. Per això decideix acudir a les urnes i oblidar-se de les anteriors exigències.

ENFRONTAMENT AMB L'EXÈRCIT.

L'enfrontament amb els militars surt a la llum pública des de principis del 1990 en forma d'advertiments i amenaces mútues. Els generals prenen una postura clara contra els integristes. El mes d'abril del 1990 prohibeixen al personal de l'hospital militar d'Alger portar barba (distintiu dels integristes, que són coneguts pels barbuts, pels seus enemics) i el hidjab (vestit islàmic). Belhadj crida als soldats a revoltar-se contra els generals. L'exèrcit és un bloc quasi homogeni perquè el 80% dels oficials superiors s'ha format a l'URSS i, com deia un oficial, "el gust pel vodka els ha vacunat contra el FIS". A més, la seguretat militar vigila estretament, com demostra el fet que el 1990 un oficial de ma-

rina que llegia regularment l'Alcorà va ser enviat al desert. Els militars són modernistes, han estat formats la majoria a l'URSS o bé a França, Estats Units, Gran Bretanya o Itàlia.

Des del 1962 l'exèrcit nascut amb la guerra d'alliberament forma part del poder; hi participa en primer pla. En morir el president coronel Bumedian són els militars els que posen al general Bendjedid com a president. Aquest ha transformat l'exèrcit des del 1984 en unes forces armades modernes, ha nomenat generals, ha recreat l'estat major i reorganitzat les regions militars. Abans cada coronel (no hi havia generals) regnava sobre el seu feu regional.

Després de la "revolta de la sèmola" els militars van acceptar tornar a les casernes i deixar l'escena política, però el desenvolupament del procés democratitzador els ha tornat a traure al carrer, primer amb la instauració de l'estat de setge i ara per assegurar que la dimissió de Bendjedid no serà aprofitada pel seu poderós contrincant, el FIS, per fer-se amb el poder.

Les espases estan en alt i la confrontació entre integristes i militars no s'ha acabat encara amb una victòria definitiva ni dels uns ni dels altres. El FIS té clar que els militars no estan disposats a acceptar un estat islàmic i els generals saben perfectament que no tenen cap mena de futur en un règim polític-religiós com el que propugnen els integristes. El temps té l'última paraula.

Antoni Reig